

Rehabilitácia

MED⁹EL

LittleEars[®]

Denník s aktivitami
Príručka

hearLIFE

LittleEars®

Denník s aktivitami
Príručka

ÚVOD

Táto brožúrka má za cieľ poskytnúť vám informácie o používaní LittleEARS® Denníka s aktivitami

The LittleEARS® Denník a aktivity boli posudzované skupinou terapeutov. Výsledky ukázali, že tréning profesionálov a opatrovníkov za pomoci nástrojov, pomohlo aj deťom aj rodičom efektívnejšie komunikovať.¹ Tieto aktivity sú výsledkom tejto štúdie.

Nasledujúce stránky popisujú spôsob použitia aktivít spolu s LittleEARS Denníkom.

Dúfam, že tieto aktivity a usmernenia, navrhnuté ako doplnok LittleEARS Denníka, budú praktickou pomôckou pre terapeutov a opatrovníkov malých detí s poruchou sluchu. Dúfam, že odporúčania povedú k efektívnejšej a zábavnejšej interakcii medzi dospelými a deťmi.

Julie Kosaner

¹Kosaner J, Kilinc A, Aktas S, Toktay L, Kosaner M

Posúdenie LittleEARS® Denníka a aktivít ako doplnku LittleEARS® Denníka ako základ pre včasné poradenstvo pre rodičov, 2009, 7-me Ázijsko-Pacifické sympóziu o kochleárných implantátoch a súvisiacich odboroch - APSCI, Singapur

Môj LittIEARS® Denník

LittIEARS Denník² pokrýva prvých 28 týždňov vývoja dieťaťa po včasnom nasadení kochleárneho implantátu. Poskytuje opatrovníkom a terapeutom cenné informácie o skorých fázach detského vývoja a k podpore komunikácie, počúvania a rečových zručností. Denník propaguje starostlivé pozorovanie správania dieťaťa a umožňuje napredovanie dokumentovať. Denník môže byť základom pre stretnutia včasnej rodičovskej poradne, no taktiež je užitočný pre opatrovateľov na zlepšenie ich interakčných zručností tým, že si precvičujú interakciu so svojím dieťaťom pred terapeutom. Bolo navrhnutých 28 aktivít ako doplnok k Denníku. Tieto aktivity zdieľajú medzi sebou rodičia a deti, zatiaľ čo sú pozorovaní terapeutom počas stretnutí rodičovskej poradne. Aktivita navrhovaná pre každý týždeň je v súlade s radami uvedenými v zázname denníka na príslušný týždeň a mala by rodičovi poskytnúť možnosť v praxi uplatniť správanie popísané v Denníku.

Pozorovacie stretnutia poradne pre rodičov

Terapeut by mal predstaviť navrhovanú aktivitu pre daný týždeň po prejení si záznamu v Denníku s rodičom. Úlohou terapeuta je: vysvetliť aktivitu rodičovi; starostlivo pozorovať interakciu medzi rodičom a dieťaťom počas aktivity, ponúknuť povzbudenie chválením správania podporujúceho komunikáciu, vyzdvihnúť napredovanie u dieťaťa aj u rodiča a identifikovať jednu alebo dve užitočné komunikácie posilňujúce techniky, na ktorých môžu pracovať. Napríklad, ak je dospelý príliš direktívny alebo rušivý, čo vyúsťuje do toho, že dieťa sa radšej hrá samé, terapeut môže zapracovať s dospelým na tom, aby prenechal vedenie dieťaťu. Ak rodič nevenuje dostatočnú pozornosť dieťaťu a unikne mu význam toho, čo mu chce dieťa komunikovať, čo má za následok žiadnu alebo nesprávne interpretovanú rodičovskú reakciu, terapeut môže nasmerovať rodiča, nech sa sústreďí na dôkladnejšie sledovanie a počúvanie dieťaťa.

Typ aktivity

Aby rodič a dieťa boli schopní komunikovať, je v prvom rade potrebné, aby sa dieťa zaujímalo a zapájalo do aktivity. Aktivita samotná nie je dôležitá, avšak pokiaľ aktivita nezaujme a neudrží jeho pozornosť, nebude na čom vystavať konverzáciu.

Mnoho terapeutov nemá skúsenosti s prácou s veľmi malými deťmi a ich rodinami a potrebujú podporu a vedenie. Uvedené odporúčané aktivity sú overené a primerané veku. Takáto referencia umožňuje, aby bol terapeut dobre pripravený, aby sa aktivity na stretnutiach neopakovali a aby bol rodičom predstavený široký výber aktivít. Výučbové programy ako LittleEARS Denník s doplnkovými aktivitami sú schopné dopomôcť k udržaniu kvality poradenstva medzi odborníkmi a k rozšíreniu na geograficky vzdialené miesta.

Klinické prostredie

Poradenské stretnutia by sa za ideálnych okolností mali konať v domácom prostredí, kam by učiteľ/terapeut dochádzal. V mnohých krajinách to však nie je uskutočniteľné. Miestnosť na klinike alebo v rehabilitačnom centre, kde sa konajú stretnutia poradne pre rodičov, by mala byť čo najviac "domácka", s mäkkým posedením (pohovka, vankúše, posteľ), kuchynskou časťou, umývadlom a malou chladničkou. Do poradenského stretnutia by najviac mala byť zapojená osoba, ktorá trávi s dieťaťom najviac času. Obvykle je to matka, ale môže to byť aj otec alebo opatrovník. Ak má dieťa súrodencov, ktorí sú tiež väčšinou doma, aj tí by sa mali zúčastňovať stretnutí.

Videonahrávky

Z času na čas je užitočné nahrávať komunikáciu dospelého a dieťaťa, aby bol video záznam o napredovaní a aby sa komunikácia dala lepšie vyhodnotiť. Stupnicu hodnotenia rodinnej interakcie je najlepšie vyplňať po niekoľkonásobnom zhladnutí videonahrávky komunikácie rodiča a dieťaťa. Pre rodiča je veľmi užitočné, keď si pozrie a vyhodnotí svoju vlastnú interakciu so svojím dieťaťom.

Základné princípy interakcie medzi dospelým a malým dieťaťom

Malé deti do veku troch rokov a hlavne dvojročné môžu byť roztržití, neschopní dokončiť štruktúrovanú aktivitu a nemusia byť schopní po dlhšiu dobu sledovať konanie druhých. Z týchto dôvodov je 28 odporúčaných aktivít neštruktúrovaných.

Dospelý by mal mať na zreteli nasledujúce základné princípy pri interakcii s dieťaťom, bez ohľadu na aktivitu:

1. Dospelý by sa nemal nechať príliš pohltiť hračkami, keďže to môže zabrániť rodičovi, aby pozorne sledoval dieťa.
2. Dospelý by mal veľmi dôkladne pozerať a počúvať dieťa, aby mohol jednoznačne pochopiť zámery dieťaťa. V začiatkoch učenia sa rozprávať môže dieťa začať rozumieť tomu, čo dospelý hovorí, jedine ak slová a slovné spojenia, ktoré dospelý hovorí, súvisia s myšlienkami a činnosťami dieťaťa.
3. Malé dieťa by malo mať voľný prístup k hračkám a predmetom. Malým deťom sa nepáči "len pozerať", radšej sú samé aktívne. Ak sa dieťa zaujíma, je zapojené, myslíac a aktívne, bude mať nápady na zdieľanie, a tým pádom aj potrebu komunikovať.
4. Hračky a predmety by mali byť prezentované v súvisiacich množinách tak, aby malé dieťa mohlo niečo s hračkou alebo predmetom robiť. Napríklad mačka na hranie by mala byť prezentovaná spolu s miskou, mliekom, vankúšom a zvončekom na stuhe, ktorú možno uväzať mačke okolo krku. Dieťa tak bude mať možnosť mačku nakrmiť, dať ju spať a počúvať zvonenie zvončeka popri manipulácii s mačkou. Táto aktivita dáva dospelému možnosť hovoriť v slovných spojeniach o tom, čo sa deje.
5. Dospelý by mal nasledovať to, o čo prejaví záujem malé dieťa. Malé dieťa dokáže len letmo nasledovať záujmy druhých. To znamená, že dospelý sa musí "hrať" tak, ako sa chce hrať dieťa. Prinajmenšom, môže dospelý robiť to, čo robí dieťa. To sa nazýva paralelná hra. Avšak, cieľom by malo byť, aby sa hrali spolu. Dospelý sa bude musieť sám zapojiť do hry dieťaťa! Malé dieťa radšej prijme dospelého, ktorý mu pomôže dosiahnuť, čo samé chce (napomáhanie hre), než toho, ktorý chce hru riadiť. Dospelý môže pomôcť dieťaťu napríklad pri otváraní krabice alebo pretlačení tvaru cez otvor. Avšak, dospelý by mal nechať dieťa najprv skúsiť samé aj niekoľkokrát a zasiahnuť až na požiadanie.
6. Dospelý by sa nemal snažiť zapojiť batola do vopred určenej hry, pretože taká väčšinou malé dieťa nezaujíma.

7. Malé deti často dookola opakujú rovnaké činnosti. Napríklad môžu vložiť 1 alebo 2 lopty do krabice, potom ich vyklopiť, znova ich vložiť, potom ich znova vybrať a tak ďalej. Malé deti zriedka postupujú k logickému koncu, že by napríklad umiestnili všetky lopty do krabice a potom ich všetky vybrali. Dospelí by mali mať trpezlivosť, a pokiaľ je malé dieťa zaujaté touto repetitívnou činnosťou, mali by hre napomáhať a vyslovovať potrebné repetitívne jazykové vstupy.
8. Dospelí môžu niektoré hry modelovať a rozšíriť tak dieťaťu repertoár. Napríklad môžu ukázať, ako bábike utrieť ústa po imaginárnom napití. Avšak, musí sa to spraviť v správnom momente, keď je dieťa vnímavé, napríklad keď stratilo záujem o aktivitu a je pripravené začať ďalšiu.
9. Malé dieťa by malo byť čo najviac zaneprázdnené a malo by mať dovolené skúšať a otvárať veci, nalievať veci a pod. Avšak, to neznamená, že dieťa sa môže počas stretnutia správať zle alebo nevhodne. Napríklad, ak by vyprázdnilo všetok prací prostriedok do práčky alebo schválne rozlievalo vodu všade naokolo, pri "pomáhaní" s praním. Dospelý by mal dať dieťaťu veľmi jasne najavo, že takéto správanie je neprípustné, vyslovením jasného "Nie!". Ak dieťa pokračuje, dospelý by mal prestať venovať dieťaťu pozornosť, zastaviť aktivitu a odložiť hracie predmety preč.
10. Dospelý by sa mal pokúsiť stavať na činnostiach, ktoré začalo dieťa a skúsiť rozvíjať krátke, opakovateľné hracie rutiny. Malé dieťa môže posadiť do vláčika "mamku" a dospelý posadí do vláčika "tatka". Dospelý povzbudí dieťa, aby tlačilo vláčik ďalej vyslovením "šušú!". Dospelý priblíži "tátka" k "domu" z krabice a povie "ahoj" a schová ho pod krabicu. Ak je dieťa ochotné, vláčik sa môže vrátiť a zobrať viac "ľudí". Je však pravdepodobné, že malé dieťa nebude pokračovať v tejto rutine, ale že okamžite znova zoberie "mamku". Pokiaľ je dieťa užitočne zaneprázdnené a šťastné, dospelý by sa nemal snažiť "nútiť" dieťa hrať sa tak, ako to chce dospelý.

Manažment hračiek

Dieťa by malo mať voľný prístup k určitým hračkám, aby si mohlo vybrať kedy a s čím sa bude hrať. Tieto hračky môžu byť uložené v košíku položenom na podlahe. Hračky by mali byť udržiavané v čistote a pokazené hračky by sa mali zahodiť. Dieťa by malo byť chválené za to, že s hračkami vhodne zaobchádza. Položky v košíku je potrebné z času na čas obmieňať, aby sa predišlo nude. Špeciálne hračky by mali byť uložené mimo dosahu dieťaťa a mali by byť vybrané len pri hracích stretnutiach. Ak sa dieťa nespráva dobre alebo zámerné "špeciálne" hračky ničí, mali by byť tieto hračky okamžite schované. Dieťa sa väčšinou chce hrať s neznámymi hračkami, takže vyhradenie takýchto hračiek na hru dospelého s dieťaťom by malo mať za následok, že dieťa je ochotnejšie komunikovať s dospelým, aby sa mohlo hrať s hračkami.

"Špeciálny" čas hrania dospelého s dieťaťom

Rozvoj malého dieťaťa je možné urýchliť zvýšením počtu interakcií jeden na jedného, ktoré dieťa zažije. Domáce prostredie môže byť dosť hlučné, rušivé a hektické, kde veľa ľudí rozpráva naraz o rôznych veciach. Z toho dôvodu je užitočné, ak sa budete venovať výlučne hranu s dieťaťom v tichej miestnosti, s minimom rušivých elementov, po krátky čas každý deň. Z takýchto hracích stretnutí budú ťažiť najmä deti, ktoré majú ťažkosti so sústredením a udržaním pozornosti. Dospelý môže pri týchto domácich hracích stretnutiach vyskúšať opakovať aktivity, ktoré robili na stretnutiach rodičovskej poradne.

Učenie jazyka prebieha počas celého dňa, každý deň

Učenie jazyka prebieha počas celého dňa a rodičia by sa mali pokúsiť využiť každú príležitosť na to, aby hovorili so svojím dieťaťom spôsobom, ktorému bude rozumieť. Malé deti sa učia jazyk tak, že počas celého dňa komunikujú pri rutinných aktivitách so svojimi opatrovníkmi. Časom, ako sa robia a hovoria veci rovnakým spôsobom každý deň, sa dieťa naučí význam slov a spojení a začne samé od seba skúšať "hovoriť".

Aj preto sa niektoré z 28 odporúčaných aktivít týkajú rutinných úloh, ako je obliekanie a príprava jedla. Komunikácia o takých aktivitách za prítomnosti podporujúceho terapeuta maximalizuje to, ako môžu rodičia tieto situácie využiť doma.

Popis hárku s aktivitou

Pre každú aktivitu sú uvedené podrobné odporúčania pre spôsob vykonania aktivity, spolu so zoznamom potrebného materiálu. Tieto aktivity sú najdôležitejšie pre ten istý týždeň v LittleEARS Denníku. Je vyhradené miesto pre zaznamenanie dátumu stretnutia a mená účastníkov. Taktiež je určené miesto pre zaznamenanie akýchkoľvek výnimočných situácií, ktoré majú vplyv na rodiča alebo dieťa, napr. "mrzutost" dieťaťa kvôli chorobe, nesústredenosť matky kvôli problémom v domácnosti.

Terapeut by mal dospelému ukázať materiály, zatiaľ čo dieťa zabáva pomocník. Terapeut by mal potom s dospelým prejsť osnovu aktivity. Dospelý nemusí byť schopný vstreebať všetky informácie a môže príležitostne potrebovať od terapeuta naznačiť a poradiť počas toho, ako komunikácia napreduje. Nemali by platiť veľmi prísne pravidlá a z času na čas môže terapeut sám komunikovať s dieťaťom a pokúsiť sa namodelovať želané komunikatívne správanie alebo techniku, k použitiu ktorých je dospelý nabádaný.

Do každej aktivity sú vpletené určité témy a techniky. Niektoré z týchto techník zahŕňajú získanie pozornosti dieťaťa pred prezentáciou materiálov, umožnenie voľného prístupu dieťaťa k hračkám, predstavenie hračiek v sadách, nasledovanie záujmu dieťaťa a povzbudenie dieťaťa, aby venovalo pozornosť zvuku. Iné témy a odporúčania sú prezentované v následných lekciách, napr. príprava hracej scény pred vstupom dieťaťa do miestnosti, ako v 4. týždni: príprava na pranie a vešanie prádla, alebo dôležitosť vedenia dieťaťa na výlety ako v 20. týždni: hranie so zvieracími hračkami.

Iné aktivity majú úplne konkrétne témy, ako v 5. týždni: riekanky, v 23. týždni: hra na bicie nástroje a v 25. týždni: prezeranie knížiek.

Mnohé aktivity sú navrhnuté tak, aby pomohli rodičovi využiť rutinné činnosti v domácnosti na podporu jazyka, napr. v 17. týždni: prestrieť stól a zdieľať jedlo a v 27. týždni: poodkladať nákup

Po uplynutí 28 týždňov by dospelý mal získať niekoľko užitočných techník využívajúcich správanie na podporu komunikácie a byť schopný dobre využívať rutinné činnosti v domácnosti na podporu jazykového vzdelávania svojho dieťaťa

Popis hodnotiacej škály rodinnej komunikácie

Hodnotenie výskytu dôležitého správania u dospelého a dieťaťa by malo terapeutovi pomôcť pri poskytovaní ďalších rád a usmernení. Každé správanie sa hodnotí nasledovne:

- 0 = Správanie nie je pozorovateľné
- 1 = Správanie sa vyskytuje príležitostne
- 2 = Správanie sa vyskytuje pravidelne

Terapeut by mal založiť svoje hodnotenie na základe informácií z pozorovacích stretnutí v poradni a na základe zhliadnutia videonahrávok komunikácie rodiča s dieťaťom počas stretnutí.

Hodnotenie v pravidelných intervaloch, povedzme každý mesiac, umožňuje udržiavať záznam o napredovaní. Poukázanie na pokrok u rodiča dvíha morálku a pomáha rodičovi udržať pozitívny prístup. Nízke hodnotenie v niektorej oblasti môže poukazovať na slabé stránky, aby bolo možné podniknúť primerané opatrenia. Dospelý, ktorý dosahuje nízke hodnotenie v schopnosti rozvíjať hraciu rutinu, by mohol sledovať terapeuta, ako rozvíja hraciu rutinu a terapeut by si mohol s dospelým prejsť niekoľko rôznych príkladov.

Vypĺňaním Denníka, zapájaním sa počas pozorovacích poradní, na ktorých sa tieto odporúčané aktivity vykonávajú, by rodičia dieťaťa mali získať viac vedomostí a časom byť stále viac schopní efektívne komunikovať so svojím dieťaťom. Tento pokrok by sa mal odzrkadliť na zvýšenom počte vysokých hodnotení v hodnotiacej škále rodinnej komunikácie. Aj hodnotenie dieťaťa by malo časom narastať. Aj keď je každý rodič a dieťa jedinečný a vyvíjajú sa rozličným tempom, terapeut by mal spozorovať a vykonať ďalšie zisťovanie, pokiaľ by hodnotenie bolo statické, alebo malo klesajúcu tendenciu. Rodič môže doma riešiť závažné problémy, napríklad môže mať doma ďalšie choré dieťa, môže byť deprimovaný, alebo môže mať doma partnera bez práce. Rodičovi v takejto situácii je vhodné odporučiť odborné poradenstvo. Je možné, že dieťa, ktoré dosahuje statické hodnoty v hodnotení, so svojím kochleárnym implantátom nepočuje dostatočne. To môže byť známku problému, ktorý je možné jednoducho vyriešiť. Problém môže spôsobovať chybný procesor alebo nevhodné nastavenie rečového procesora. Terapeut by mal v takomto prípade bezodkladne odporučiť návštevu dieťaťa u svojho audiológa.

MED-EL Medical Electronics
Headquarters
Fürstenweg 77a
6020 Innsbruck, Austria
office@medel.com

MED-EL GmbH Niederlassung Wien
office@at.medel.com

MED-EL Deutschland GmbH
office@medel.de

MED-EL Deutschland GmbH Büro Berlin
office-berlin@medel.de

MED-EL Deutschland GmbH
Office Helsinki
office@fi.medel.com

MED-EL Unità Locale Italiana
ufficio.italia@medel.com

VIBRANT MED-EL France
office@fr.medel.com

MED-EL BE
office@be.medel.com

MED-EL GmbH Sucursal España
office@es.medel.com

MED-EL GmbH Sucursal em Portugal
office@pt.medel.com

MED-EL UK Ltd
office@medel.co.uk

MED-EL UK London Office
office@medel.co.uk

MED-EL Corporation, USA
implants@medelus.com

MED-EL Latino America S.R.L.
medel@ar.medel.com

MED-EL Colombia S.A.S.
Office-Colombia@medel.com

MED-EL Mexico
Office-Mexico@medel.com

MED-EL Middle East FZE
office@ae.medel.com

MED-EL India Private Ltd
implants@medel.in

MED-EL Hong Kong
Asia Pacific Headquarters
office@hk.medel.com

MED-EL Philippines HQ
office@ph.medel.com

MED-EL China Office
office@medel.net.cn

MED-EL Thailand
office@th.medel.com

MED-EL Malaysia
office@my.medel.com

MED-EL Singapore
office@sg.medel.com

MED-EL Indonesia
office@id.medel.com

MED-EL Korea
office@kr.medel.com

MED-EL Vietnam
office@vn.medel.com

MED-EL Japan Co., Ltd
office-japan@medel.com

MED-EL Liaison Office
Australasia
office@au.medel.com

www.medel.com